

למה יעקב אבינו כרע והשתחוה בפני עשו?

- 1. רמב"ן לג, טו:** רבותינו ... אמרו (בראשית רבה עח, טו): רבי ינאי כשהיה הולך לפגישות עם המלכות היה מסתכל בפרשה הזו ... מפני שהייתה קבלה בידם שזו פרשת גלות. וכך כשהיה בא ברומא בחצר מלכי אדום על עסקי הצבור היה מסתכל בפרשה הזו ללכת אחרי עצת הזקן החכם.
- בראשית לג:** וישלח יעקב מלאכים אל עשיו אחיו – **בראשית רבה עה, א:** רב הונא פתח ואמר (משלי כו): 'מחזיק באזני כלב עובר, מתעבר על ריב לא לו'. רב שמואל בר נחמן אמר: משל לארכי שודד שהיה ישן בפרשת דרכים. עבר שם אדם וראה איש שוכב על הקרקע. החל מעוררו: עמוד לך שהרע מצוי כאן. עמד האיש והתחיל לפגוע בו. אמר: נעור הרע! אמר לו השודד: ישן היה ואתה עוררתו. כך אמר הקב"ה ליעקב: לדרכו היה מהלך ואתה משלח אצלו ואומר 'כה אמר עבדך יעקב'!?
- בראשית לב:** וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום ... כה תאמר לראשית לעשו, כה אמר עבדך יעקב: עם לבן גרתי ואחר עד עתה – **רש"י:** גרתי - לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר, אינך כדאי לשנוא אותי על ברכות אביך שברכני "הוה גביר לאחריך" שהרי לא נתקיימה בי. **כלי יקר:** ויירא יעקב מאד וייצר לו - ביראה זו יצאו כל המפרשים ללקוט ולא מצאו טעם נכון: למה זה ועל מה זה היה מתיירא? אחר שהבטיחו הקב"ה פעמיים לשמרו: פעם ראשון במראה הסולם נאמר ושמרתיו בכל אשר תלך, ופעם שני בהיותו בבית לבן נאמר שוב אל ארץ מולדתך ואהיה עמך?
- 2. משנה סוטה מא:** אגריפס המלך עמד וקבל ספר תורה ... וכשהגיע ל"לא תוכל לתת עליך איש נוכרי' זלגו עיניו דמעות. אמרו לו: אל תתיירא אגריפס, אחינו אתה. **תוס' שם:** בירושלמי תני ... הרבה חללים נפלו באותו יום שהחניפו לו. **ממשיכה הגמרא שם:** ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה: כת ליצים, כת חניפים, כת שקרנים וכת מספרי לשון הרע.
- סוטה שם:** מותר להחניף לרשעים ... מהכא [שאמר יעקב: 'ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלוקים' (רש"י): ראיתי פניך והם חשובים לי כראיית פני המלאך שראיתי שר שלך].
- אגרות משה או"ח ב סימן נא:** כל איסור חנופה הוא רק בכגון דא דהוא כהסכמה על האיסור כהא דאמרו באגריפס אחינו אתה שנמצא שאמרו שהוא כשר למלוכה ... אבל להחניף בעניינים שלא נראה שהוא מסכים להאיסורים ... כמו לכבדו בפתיחת וסגירת הארון שהוא רק כבוד בעלמא ולהכל ידוע שהוא משום שרבים צריכים לו – אין זה בכלל איסור החניפה.
- 3. בראשית לב, יא:** קטנתי מכל החסדים – **רש"י:** שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא. **בראשית לב, ח:** וירא יעקב מאוד ויצר לו – **פירוש מלא העומר:** יעקב עלה מורא על ראשו שיש לעשו איזו קטרוג לקטרג עליו ... וזה נרמז: 'ויירא' על כיבוד אם ואם שנאמר 'איש אמו ואביו תיראו', 'ויצר' מרמז על איסור שתי אחיות שנאמר 'ואישה על אחותה לא תיקח לצרור'.
- 4. תורת לוי יצחק (שניאורסון) חידושים בש"ס ריד:** יצחק מספרו ח' פעמים הוי' (208=8X26), ונמשכו ממנו יעקב ועשו: ביעקב נמשך ז' פעמים הוי' (192=7X26), ושם הוי' אחד נמשך בעשו שמצד זה הוא אח ומחובר ליעקב. והמותר בעשו על שם הוי' הוא ז' פעמים טמא (26 ועוד 376=50X7) ומצד הז' פעמים טמא שבו הוא הלעומת דיעקב שהוא ז' פעמים שם הוי'. ולכן היה עשו שונא ליעקב מאוד מצד הז' פעמים טמא שבו. ועל ידי מה נתחבר עשו ליעקב שנעשה לו כאח וחבוקו ונשקו (ורשב"י סבירא ליה שנשקו בכל ליבו), הוא על ידי שהשתחוה יעקב ז' פעמים ארצה שעי"ז הסיר ממנו הז' פעמים טמא שבו ונשאר בו רק הוי' שמצד זה הוא אחיו, וזהו 'עד גשתו עד אחיו'.
- בן איש חי דרשות וישלח:** הדבר ייפלא איך צדיק קדוש כיעקב, יעשה כל כך הכנעה לעשו הרשע לקראו אדוני ולא חש ח"ו לכבוד הקדושה של עצמו? ... בעשו היה חלק טוב וחלק רע ובעבור חלק הטוב נקבר ראשו במערה עם יעקב ע"ה ושאר הגוף שהוא כנגד הרע הושלך חוצה. ולכן היה מתכוון לקוראו אדוני לחלק הטוב שבו וכנגד זה היה אומר עבדך.
- בראשית רבה עה, כ:** כל אותן חדשים שעשה בבית אל היה מכבד את עשו באותו דורון, רבי אבין בשם רבי חוניא אמר: **ט' שנים היה מכבד את עשו באותו דורון.**